

SKKs avelskommitté informerar om genetiska tester

Tillgången till genetiska tester för olika sjukdomsanlag hos hund ökar lavinartat. Att som uppfödare eller hundägare bedöma nyttan med och tillförlitligheten av dessa tester kan vara svårt. Även om gentester som verktyg i avelsarbetet medför nya möjligheter, skapar de också frågeställningar och utmaningar. Att ett test finns tillgängligt innebär inte automatiskt att det är lämpligt att använda, eller att det är tillförlitligt för den aktuella hundrasen.

Med anledning av de många frågor rörande genetiska tester som inkommer till SKK från såväl uppfödare som rasklubbar vill SKKs avelskommitté (SKK/AK) ge sin syn på DNA-tester och tillämpningen av dessa i avelsarbetet i ett ganska omfattande dokument som finns på SKKs och SvTeKs hemsidor att läsa och som kommer att publiceras i Hundsport Specials första nummer 2015. Nedan ett sammandrag av de konklusioner som SKK/AK kommer fram till efter mer resonering och detaljerade texter (som vi utelämnat här) under varje rubrik. SvTeKs AK rekommenderar att ni läser dokumentet i sin helhet.

Genetiska tester förenklar och försvårar

SKK/AK vill särskilt poängtera vikten av att den information som DNA-testet ger ställs i relation till övriga egenskaper, t ex andra sjukdomar, som ingår i avelsmålet för en viss hundras. Det finns annars en uppenbar risk att

avelsarbetet fokuseras på de sjukdomar och defekter som är lätta att ”mäta” och registrera. Därför är det av stort värde att det i avelsstrategin, RAS, för varje hundras framgår vilka prioriteringar som bör göras i avelsarbetet med hänsyn till alla de egenskaper som ingår i avelsmålet. Hundarnas övergripande hälsostatus och långsiktigheten avseende genetisk variation är viktiga komponenter i denna prioritering.

Ger inte svar på allt

SKK/AK vill betona att en hund som uppvisar kliniska symptom på en allvarlig sjukdom inte är lämplig för avel, oavsett vad DNA-testet visar. Hundens kliniska sjukdomsstatus är i det avseendet alltid överordnad den genetiska.

Nedärvningen inte alltid klarlagd

SKK/AKs generella hållning är att avråda från DNA-tester för sjukdomar och defekter där nedärvningen är oklar. Tester för sjukdomar som påverkas av många gener bör endast tillämpas i de fall där det genom god vetenskaplig dokumentation kan fastställas att den/de aktuella mutationen/mutationerna medför en betydande och definierad risk för en sjukdom, och under förutsättning att åkomsten är av klinisk betydelse i rasen.

Pakettester för flera sjukdomar

SKK/AK avråder mot bakgrund av ovanstående från de pakettester/multitester som i dagsläget finns tillgängliga. Ställningstagandet baseras på de brister i validering och/eller relevans som finns för en del av de ingående testerna samt de negativa konsekvenser för avelsarbetet ett okritiskt testande riskerar att få. SKK/AK rekommenderar istället hundägare/uppfödare att testa för den eller de specifika genvarianter som är av

“Använd endast tester som är ordentligt validerade och för de sjukdomar som är av klinisk betydelse i rasen.”

betydelse i den aktuella hundrasen, givetvis under förutsättning att dessa tester är validerade.

Vad säger lagstiftningen och SKKs regelverk?

SKK/AK vill understryka vikten av att man som uppfödare och/eller hundägare noga utvärderar nyttan, tillförlitligheten och konsekvenserna av ett genetiskt test innan detta utförs. Ingen hund, eller annan levande varelse, är helt fri från sjukdomsanlag. Använd endast tester som är ordentligt validerade och för de sjukdomar som är av klinisk betydelse i rasen. Ogenomtänkt och utbredd användning av DNA-tester kan i värsta fall medföra negativa konsekvenser för rasens hälsa och avelsbas. Kontakta gärna avelsfunktionär i rasklubben om du känner dig osäker.

Hälsoprogram baserade på genetiska tester

SKK/AK har en restriktiv hållning vad gäller central registrering av resultat från DNA-tester. En viktig förutsättning för att central registrering ska bli aktuellt är att sjukdomen/defekten utgör ett kliniskt problem i rasen. Detta för att undvika felaktiga prioriteringar i avelsarbetet. Ytterligare ett krav för central registrering är att den forskning som ligger till grund för det genetiska testet är vetenskapligt publicerad. Detta är en viktig förutsättning för att kunna utvärdera testets tillförlitlighet.

AVELSKOMMITTÉN INFORMERAR

Tester baserade på blod eller svabb?

SKK/AK ser positivt på möjligheten att framgent även kunna registrera DNA-tester baserade på svabbprov, men understryker att detta inte får göras på bekostnad av testresultatets tillförlitlighet. Central registrering av svabbprover förutsätter att tydliga rutiner och anvisningar för provtagningen tas fram, att denna genomförs av legitimerad veterinär eller legitimerad djursjukskötare samt att hundens identitet säkerställs vid provtagningen.

Hereditärt friförklarade hundar

SKK/AK ser ett behov av att begränsa det antal generationer en hund kan påföras beteckningen "hereditärt friförklarad". Ställningstagandet baseras på den ökade omfattningen av DNA-tester samt det faktum att en del av de hundar med beteckningen hereditärt friförklarad i SKKs databas baseras på resultat som ligger många generationer bak. SKK/AK avser att, så snart administrativa och tekniska rutiner är på plats, begränsa hereditärt friförklarade hundar till tre generationer. Därefter måste det aktuella avelsdjuret, eller valpkullen, testas på nytt.

Frågor om DNA-tester

SKK/AK generella policy avseende DNA-tester i avelsarbetet. Baserat på ovanstående information önskar SKKs avelskommitté göra följande

policyuttalande avseende tillämpningen av genetiska tester i avelsarbetet: Genetiska tester är ett utmärkt verktyg i avelsarbetet för bättre hälsa hos våra hundar, förutsatt att dessa tester är tillförlitliga, relevanta och används på ett klokt sätt. Uppfödare och hundägare bör noggrant utvärdera nyttan med och konsekvenserna av ett genetiskt test innan detta utförs. Risken med ett ensidigt eller överdrivet fokus på DNA-testresultat är att andra viktiga åkommor eller egenskaper hamnar i skymundan. SKKs avelskommitté vill understryka vikten av att man i avelsarbetet utgår ifrån hur vanligt förekommande och hur stort kliniskt problem en sjukdom är, snarare än att utgå ifrån vilka tester som finns tillgängliga.

Om en sjukdom inte utgör ett kliniskt problem i rasen och/eller det DNA-test som erbjuds för denna åkomma inte anses tillförlitligt är det bättre att avstå från att testa sin hund. Risken är annars att avelsbasen begränsas på felaktiga grunder, eftersom du som uppfödare är skyldig att ta hänsyn till testresultatet i ditt avelsarbete.

Det är viktigt att ha i åtanke att hundavel handlar om mycket mer än enstaka sjukdomar, och att genetiska tester, även om de idag är många, inte ger hela bilden.

AK

Policyuttalande avseende tillämpningen av genetiska tester i avelsarbetet

Genetiska tester är ett utmärkt verktyg i avelsarbetet för bättre hälsa hos våra hundar, förutsatt att dessa tester är tillförlitliga, relevanta och används på ett klokt sätt. Uppfödare och hundägare bör noggrant utvärdera nyttan med och konsekvenserna av ett genetiskt test innan detta utförs. Risken med ett ensidigt eller överdrivet fokus på DNA-testresultat är att andra viktiga åkommor eller egenskaper hamnar i skymundan. SKKs avelskommitté vill understryka vikten av att man i avelsarbetet utgår ifrån hur vanligt förekommande och hur stort kliniskt problem en sjukdom är, snarare än att utgå ifrån vilka tester som finns tillgängliga. Om en sjukdom inte utgör ett kliniskt problem i rasen och/eller deDNA-test som erbjuds för denna åkomma inte anses tillförlitligt är det bättre att avstå från att testa sin hund. Risken är annars att avelsbasen begränsas på felaktiga grunder, eftersom du som uppfödare är skyldig att ta hänsyn till testresultatet i ditt avelsarbete. Det är viktigt att ha i åtanke att hundavel handlar om mycket mer än enstaka sjukdomar, och att genetiska tester, även om de idag är många, inte ger hela bilden.

ANICURA VÄSTRA DJURSJUKHUSET I SAMARBETE MED **faktum**